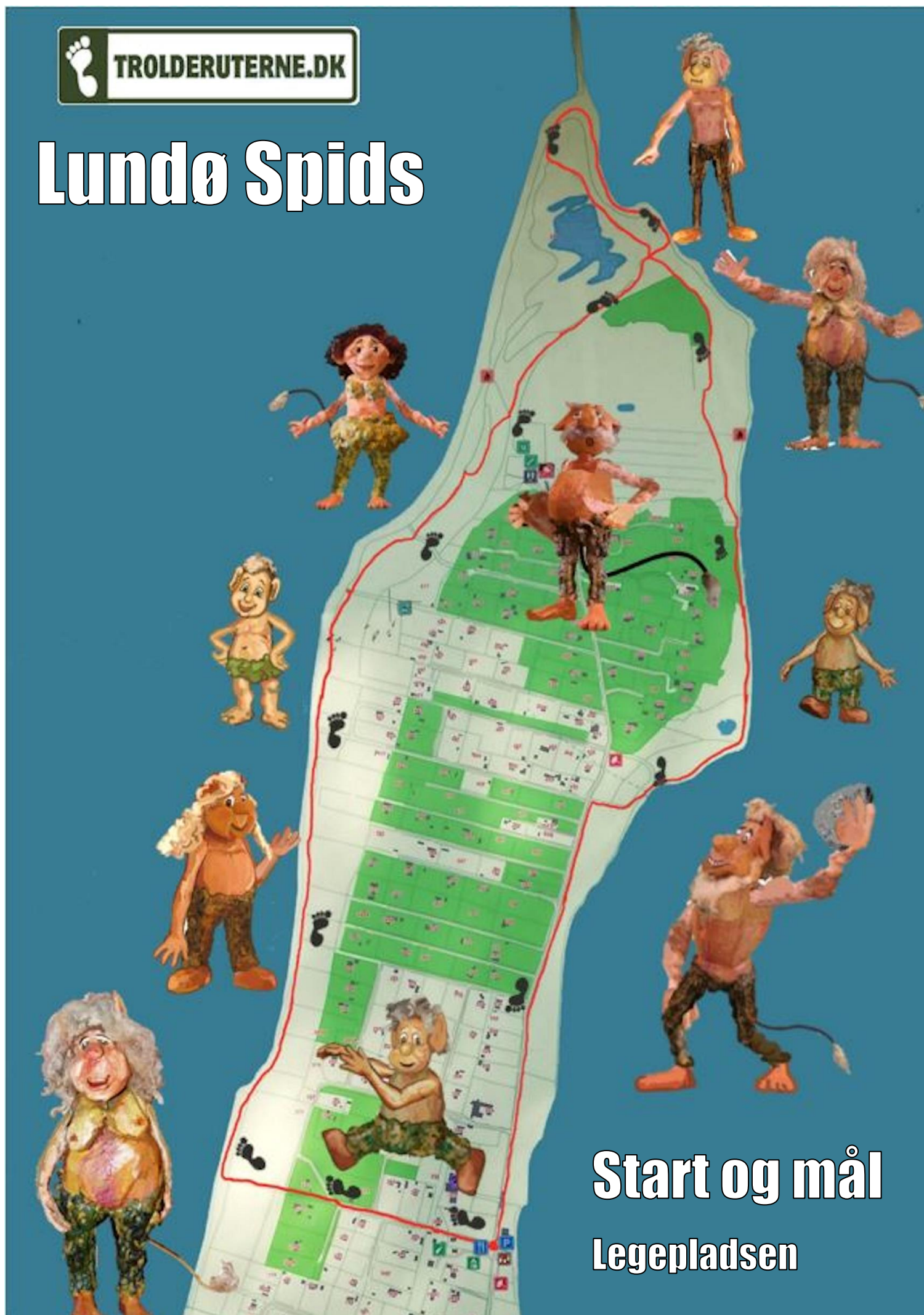

Lundø Spids

Start og mål
Legepladsen

Velkommen til trolderuten på Lundø Spids.

Ruten her på Lundøs yderste spids begynder ved parkeringspladsen ved campingpladsen. Ruten har 14 punkter og er ca. 4500 m lang.

På denne trolderute skal du hjælpe med at løse en gåde. Til det skal du undervejs bruge din smartphone eller iPad, hvortil du skal downloadet en app, der kan scanne QRkoder.

Sådan en app kan du finde på Google Play eller Apple App Store.

Det er en god ide at have godt fodtøj på. Og det er en god ide at have noget med at drikke og måske også spise.

Følg fodsporene i tæernes retning, som du kan se det på kortet.

Ved hvert fodspor er der en post, hvor du skal svare på et spørgsmål.

Nogen steder er der tydelige spor. Andre steder er de væk.

Det er nemlig ikke sikkert, du kan se alle spor i virkeligheden. Somme tider er de der, somme tider er de forsvundet. Men vær alligevel meget opmærksom på naturen. Det kan være, at der er noget du skal se eller høre for at kunne svare.

Ved posterne, som er nogenlunde ud for fodsporene på kortet, kan du vælge at sætte dig ned og scanne historierne her på kortet. Så kan du se en lille tegnefilm eller høre noget på mobilen.

Du vælger måske at vente med at svare, til du kommer tilbage til slut. Men når du har svaret på alle spørgsmålene i dette hæfte, får du svaret på mysteriet.

God trolderutetur!

Mysteriet på Lundø.

Det er sådan, at her på Lundø Spids sker der underlige og uforklarlige ting. Engang vidste lundøboerne, hvorfor alt dette skete, men nu har alle glemt det. Du må hjælpe dem. Følg sporene.

Spørgsmål 1:

Hvilken retning skal du gå?

B: Den vej blæsten kommer fra.

P: Den vej tæerne peger på fodsporet.

S: Du må selv bestemme hvilken vej, du vil gå.

Skriv bogstavet ud for det rigtige svar her: 1:

Gå nu videre frem ad stien i fodsporets retning. Find den næste post. Så går du den rigtige vej.

Heldigvis bor der på disse egne en troldefamilie. De ni trolde ved meget, og de fortæller om de mange ting på en hjemmeside:

TROLDERUTERNE.DK

Troldene har en meget speciel og særlig bog:

DEN STORE GAMLE TROLDEBOG.

I bogen skulle der stå fortællinger om alt muligt. Men i bogen er der kun billeder. Fortællingerne er væk! Vil du kende historien om bogen, så scan denne QR kode.

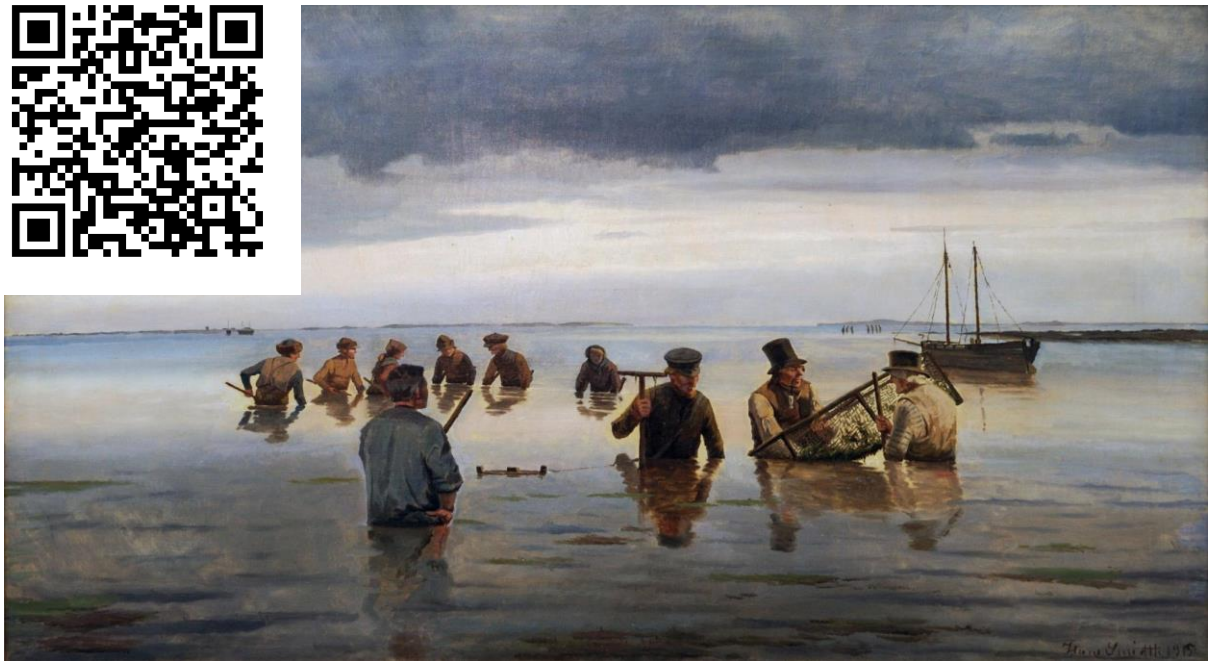

Spørgsmål 2. Hvem har stjålet fortællingerne i bogen?:

G: Troldene har stjålet historien

A: Den røddøjede Djævel har stjålet historien.

F: Menneskene har stjålet historien

Du går på en halvø, der hedder Lundø. Lundø er den nordligste spids af området Nordfjends. Nordfjends ligger ud mod Limfjorden. Lundø by er en landsby og man kalder den yderste spids for Jelse Odde.

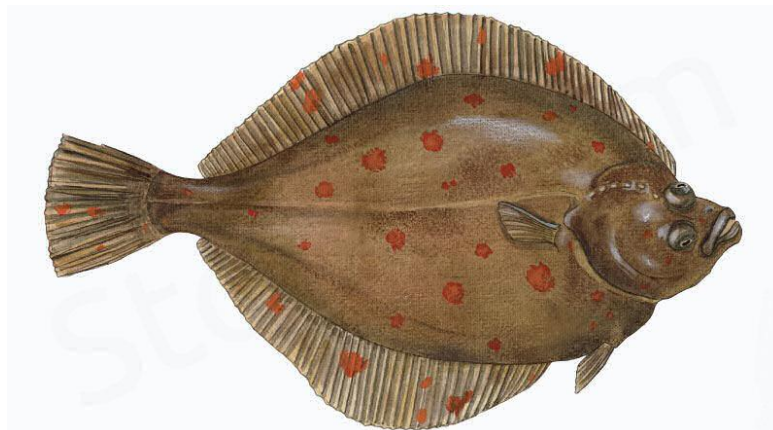
Her i Lundø levede beboerne tidligere af at fiske efter sild og fladfisk. Både rødspætter, skrubber og helleflyndere.

Maleren Hans Schmidt har malet fiskerne, mens de står i vandet for at tage deres net og ruser ind. Det er lidt mærkeligt at de kan stå i vandet med høje hatte på. Men praktisk. I hatten kunne de gemme ting, der ikke måtte blive våde.

Her er en rødspætte.

Spørgsmål 3. Hvilken farve har undersiden af rødspætten?

- D: Brun
- L: Rødbrun med prikker
- R: Næsten Hvid
- Å Mørkegrå

Rødspætten er en flynderfisk. Man kalder det også en fladfisk. Fiskerne fangede dem og solgte dem på markedet i Skive. Eller til skipperne, der sejlede omkring i Limfjorden og opkøbte fiskernes fangster.

Mændene og kvinderne hjalp hinanden med at rense og salte fiske. Dette kunne de gøre på stranden. Det var hyggeligt om sommeren. Men det kunne være meget koldt om vinteren. Derfor havde mændene lange hjemmestrikkede underbukser på, og kvinderne havde tykke røde underskørter.

Men kvinderne skulle lave mere end at rense fisk. Når mændene fiskede, skulle de samle tang sammen på stranden. Det var noget ganske særligt tang, som man kaldte ålegræs.

Dette tang brugte man til alt muligt.

Spørgsmål 4:

Men hvad kunne man bruge ålegræs til?

Y: Til at lave hustage eller madrasser af.

K: Til at bygge huse af.

M: Til at spise.

På Lundø lægger man meget mærke til vejret. Somme tider er det godt vejr med solskin og næsten ingen vind. Somme tider er det dårligt vejr med regnvejr og blæst.

Troldebørn holder meget af blæst.

Du kan høre Stumpens lille historie om blæsevejr ved at scanne Qrkoden her.

Spørgsmål 5:

Hvor mange vindmøller tror du, at man kan se, når man står her og kigger over mod den modsatte bred?

A: mindst 3

K: Mindst 12

N: Mindst 20

Troldenes kusine Sonatine elsker kunst og poesi.

Sonatine har lavet vers til virkeligheden.

Spørgsmål 6

A: Skriv et lille digt om dagens lys.

B: Skriv en lille remse om fund på stranden.

Skriv digtet her:

Når det blæste, havde mændene havde lange hjemmestrikkede uldne underbukser på. Inden under de tykke uldne bukser af vævet stof. Og kvinderne som regel flere tykke underskørter på. De kunne godt lide røde underskørter. Somme tider blæste skørterne helt op over hovedet på kvinderne. Og så hørte de en sær, buldrende latter.

Især når det var blæsevejr og de skulle ud og kigge efter deres mænd, der var ude og fiske. Når det blæste så meget, så tog kvinderne, for at skærme for vinden, det yderste skørt op over hovedet. Det var som om, der var nogen, der lå og så på dem, som om en eller anden særlig godt kunne lide de røde underskørter.

Men når de havde nederdelen over hovedet, kunne de også bruge den til at samle sammen ting i. De samlede kviste til brænde, ålegræs og urter, de kunne bruge til mad eller til snaps. De holdt især af en blomst, der hedder jomfru Marias sengehalm.

Du kan høre, hvordan man laver snaps af Gul Snerre, som også bliver kaldt Jomfru Marias Sengehalm, hvis du scanner QR koden. Det er onkel Fusel, der fortæller. Han elsker snaps, eller som han siger: Brændevin!

Spørgsmål 7:

Hvad kan man bruge Jomfru Marias sengehalm til?:

M: Man kan give smag til snaps.

B: Man kan lægge den i sengen, så man undgår lus.

S: Man kan stille den i vinduet, så man undgår hekse.

Her på Lundø Spids skal man værne godt om naturen. Men man kan godt få lyst til at tage lidt sand, grankogler, svampe eller ålegræs med hjem.

Spørgsmål 8:

Hvor meget må man tage med sig hjem fra stranden og skoven?

A: Hvad der kan være i en almindelig plasticpose.

P: En trillebørfuld.

F: Man må ikke tage noget med hjem.

På Lundø Spids lever der mange forskellige dyr, både store og små.

Helt ude på den yderste sandtange på Lundø Spids lever der nogle dyr i store flokke. Man skal ikke gå helt derud i ynglesæsonen. De bliver forstyrret af mennesker.

Spørgsmål 9:

Hvilke dyr lever i store flokke på den yderste sandtange?

J: Kaniner
Y: Hugorme
N: Sæler
Æ: Søløver.

Jo, disse dyr nyder godt af den lange smalle sandtange.

Sandtangen blev lavet på en ganske speciel måde, fortælles det. I gammel tid, da landet blev formet, boede der en trold, der hed Jelse. Han var meget ensom. På modsatte bred boede en anden trold. Jelse så omridset af trolden i solnedgangen. En huntrold. Jelse blev forelsket. Derfor kastede han sand ud i vandet, fordi han ville over til den anden side. Du kan høre fortællingen ved at scanne koden på næste side.

Du kan høre fortællingen om de to troldes kærlighed her:

Spørgsmål 10:

Hvad gjorde trolden på modsatte bred?

D: Kastede sand i vandet.

Q: Løb væk.

U: Plantede en skov.

Huuh, kunne du mærke det pludselige vindpust her? Du må op i læ af den lille skov på spidsen. Find en sti så tæt på skovkanten og gå mod øst. Dette er hjemstedet for en af de underjordiske.

Ser du mon sære røde totter hænge på træerne. Hører du en sær rumlende lyd eller noget der knager. Eller er fuglenes stemmer for høje?

Når fiskerne skulle ud og fiske tidligt om morgenen, lagde de sig ofte til at sove i båden på stranden. De tog et sejl over sig som læ for regn og vind.

Men netop mærkede de at nogen pustede sejlet væk, mens de sov. Og straks efter syntes de at høre en rumlende latter. De var sikre på at det måtte være en af de underjordiske. Men hvem? Og hvad kunne de gøre for at undgå at gøre de underjordiske vrede?

Jo, en ung pige havde en helt særlig bog. Cyprianus bogen. Du kan høre fortællingen om Ma Laster og Cyprianusbogen her:

Spørgsmål 11:

Men hvad var Cyprianus Bogen?

F: En bog med spøgelseshistorier.

E: En bog med hemmelige opskrifter mod de underjordiske.

P: En skolebog i latin.

Både pigerne og fiskerne ville gerne undgå at gøre de underjordiskes vrede. Men de ville også undgå at gespensterne flyttede væk, for de underjordiske beskyttede nemlig mennesker og dyr mod uretfærdighed. Hvordan man skulle beskytte sig selv kunne man læse om i Cyprianusbogen. Ingen ville dog eje denne bog, som var skrevet af djævelen, for havde man først fået den, måtte man beholde den for evigt. Medmindre man kunne få en anden til at tage den, for så var det denne anden, som skulle beholde den.

Spørgsmål 12: Hvordan undgår man at gøre de Underjordiske Vrede?

N: Man kan tage sin trøje bagvendt på og gå baglæns.

B: Man kan skribe alt hvad man kan.

J: Man kan læse hele Cyprianusbogen.

Men der var også en anden metode. Man kunne finde to små sten på stranden. Den ene skulle være en flintesten, den anden skulle være en af gnejs.

Du kan høre troldefar Tombert her fortælle, hvad Gnejs er for noget:

Spørgsmål 13:

Gnejs, hvordan kender man en sten af Gnejs?

G: Der er striber af forskellig farvet sten i.

R: Den er blød og gul.

Tag nu de to små sten i lommen, når du går videre. Hvis du ser sære totter af rødt hår sidde i buskene, er det ikke farligt, når blot du holder godt fast i stenene.

Det er nemlig noget, der stammer fra en af de underjordiske

På Lundø sagde man, at der var én, der holdt godt øje med folkene. Han lå gemt inde i krattet, eller bag bunkerne af tang på stranden, så der ikke var nogen, der fik øje på ham.

Det var vist en underlig mand.

Ingen havde nogensinde set ham, for han var god til at gemme sig. Men man vidste, at han havde et kæmpestort skæg. Netop fordi der af og til hang røde totter skæg i buskene. Måske var det hans hår. Det var ligeså vildt og krøllet som fårenes uld.

Og når man gik forbi buskene, kunne man høre og mærke, at der var noget, der puslede og pustedede.

Han hørte til de underjordiske, dem, man ikke rigtig får at se. Dem, man kun fornemmer. Og dem, der elsker at drille mennesker. Især, hvis mennesker ikke passer på naturens dyr og planter. Han kan være rigtig tarvelig, hvis man ikke kender den hemmelige metode med stenene i lommen.

Du får hans navn ved at skrive de rigtige svar i rækkefølge her:

Svaret 14:

1 2 3 4 5 - 7 8 9 10 11 12

Svaret på spørgsmål 13 skal du ikke bruge til navnet. Men du har forhåbentlig svaret rigtigt, for ellers kan du aldrig vide dig sikker. Måske kommer han efter dig!!!